

PETROZSÉNY és VIDÉKE

TÁRSADALMI, KÖZGAZDASÁGI ÉS VEGETES TARTALMU HETILAP. — MEGJELNIK MINDEN VASÁRNAP REGGEL.

A lap előfizetési ára:

Egy negyedévre	2 kor.
Fél évre	4 "
Egész évre	8 "
Egyes szám ára	20 fill.

Felelős szerkesztő:
ZÁDORV KÁROLY.
Lap kiadó tulajdonos:
FIGULI ANTAL.

A lap szemléi részét illető közlemények a „Petrozsény és Vidéke” szerkesztőségéhez; az előfizetések pedig a Kiadóhivatalhoz küldendők.
Hirdetések, valamint nyilttéri közlemények árszabály szerint számíttatnak.

A Zsilvölgy jövője.

II.

Dr. Wekerle Sándor miniszterelnök a főrendiházban, tehát az ország előtt indokoltan hangsúlyozta, hogy a szociális élet követelményének tesz eleget a kormány, midőn — szakítva az elmélettel: hogy az állam üzletekbe lehetőleg ne bocsátkozzék: — a szénbányászat központjává teszi a Zsilvölgyet s a kincstári bányák termelését saját üzemében fejleszti. Nyomatékosan utalt arra is, hogy a magánvállalkozásnak az állam nem lesz, nem is lehet konkurrens. Hiszen ez az állam érdeke ellen volna.

Immár tények bizonyítják, hogy a Salgótarjáni Köszébn. Részv.-Társulat a bérbe vett kincstári bányákat időelőtt visszabocsátva, a saját bányáiban fokozottabb mértékben fejleszti a széntermelést. Ebből a köztudomásra hozott célból már meg is tette s folyamatban vannak az előmunkálatok.

Termelésének fejlesztése érdekében az Urikány-Zsilvölgyi Magyar Köszébn. Részvénytárs. lupényi bányáiban szintén nagy műveleteket létesít.

Ezek az előkészületek mind azt bizonyítják, hogy az állam zsilvölgyi szénakciója hatalmasan előmozdítja itt a magánvállalkozás közérdekű tevékenységét. Ami a Zsilvölgy haladásának garanciája.

Ez, a természet gazdag kincseivel megáldott völgy az ipari vállalkozás révén önerejéből fejlődött országos jelentőségűvé s magyar nemzeti szempontból határszéli örállomássá. És most, hogy az állam is hatékony támogatással ennek szociális fejlődését, kulturális haladását előmozdítja, ezzel a Zsilvölgy jövője meg van pecsételve.

Lupényben, Vulkánban, Petrozsényben a nagy bányaiiparvállalatok, Petrilla-Lónyán a kincstár az ide telepítendő munkások, több ezer család számára részint már építeti a lakásokat, részint hasoncélból megtette az előkészületeket.

Ujabb ezer- és ezer család részére nyílik itt tisztességes, biztos keresetforrás, ami a bányaiüzemek körén kívül eső foglalkozásokra sem maradhat előnyös hatás nélkül. Fellendíti ez a kisipart, a kereskedelmet egyaránt.

Szóval, áldásosan hozzájárul a társadalmi, a kulturális- és a közélet felvirágoztatásához.

Ámde a bányaiüzemek körén kívül álló tényezőknek is a saját működésük terén megfelelő akciót kell kifejteni a köz érdekének előmozdítására. A magánvállalkozás sokszor és sok tekintetben utalva van helyhatósági és a törvényhatósági támogatásra. Eddig is karöltve munkált a hatóság a nagyiparvállalatokkal a kulturális élet fejlesztésén. És, ha az utóbbi szélesebb körre terjedő s nagyobb méretű tevékenységet

fejti ki, a közhatóságok segítő támogatására még fokozottabb mértékben szükség leend.

Különösen rá van utalva erre a támogatásra Petrozsény község.

Ez az autonóm szervezettel bíró nagyközség nemcsak földrajzi, de ipari, kereskedelmi, forgalmi kulturális és közigazgatási központja s immár biztosított járásbírói székhelye a Zsilvölgynek. Az érdekeknek sok kötetelke fűzi tehát a Zsilvölgy összalakosságát Petrozsényhez, melynek felvirágoztatása az egész járásnak érdeke.

Vidéki központok létesítése az állami kormányzat hangsúlyozott feladatát, indokoltan deklarált programját képezi.

Petrozsényre az a figyelmen kívül nem hagyható feladat is hárul, hogy a tájszépsége által idevonzott idegenek, sőt a külföldiek előtt ezt az országos jelentőségű Zsilvölgyet méltóan reprezentálja.

Elsősorban, természetesen, magára Petrozsényre hárul az elutasíthatlan feladat, hogy ilyenre fejlődjék, de az egész Zsilvölgy jóakaró támogatását, különösen is az állami szénüzemek létesítése folytán a kormány segítő közreműködését nem nélkülözheti.

Nem szabad feltételeznünk, hogy az itt kifejtendő állami akció az érintett szempontot és köztekintetet figyelmen kívül hagyja.

„PETROZSÉNY ÉS VIDÉKE” TÁRCÁJA.

S E M M I.

A fiu az asztal mellett ült és mereven, ostobán nézegette a falra füstölt virágokat. Kezeit a kabátja zsebébe dugta, a lábait pedig egyre rezgettette, mintha elzsibbadtak volna. Ideges volt. Némelykor fölugrott és nagy, szabálytalan lépésekkel ment végig a szobán és dühösen lökte félre utjából a székeket. Az asztalon nagy, szinte katasztrófa való rendetlenség volt. Füzetek és könyvek heverték össze-vissza, közöttük pedig vastag, görbe tócsában víz folydogált az asztal széle felé, ahonnan aztán keményen koppanó csöppekben hullott a padlóra. A víz egy feldöntött pohárból ömlött ki és a petroleum lámpa fényében zöldeskébe játszott, amlint a fényezett, kissé kopottas asztalon láthatatlan mozgással, lassan siklott odább.

A fiu hirtelen megállt a keskeny szoba közepén. Gondolkodni akart és eközben hirtelen vágya támadt, hogy összetörjön valamit, az egyik székkal agyonverje a másikat, azután beverje az ablakot és nagyot kiáltson a sötét, piszkos udvar felé, hogy osszerázkodjék az egész maszatos ház. Különös, kéjes érzése volt, összevicsorította a fogait, a kezeit pedig öklöbe szorítva belevágta a levegőbe. Lábával keményen dobantva előre lépett, önkénytelenül affektált, szinpad mozdulattal, ahogy a hangjával küzködő tenorista szokott. Azután megállt, feszesen, szilárdan, kezeit lassan leeresztette és szétnyitotta az ujjait. Mereven, tépelődve nézett maga elé, harapdálta az ajkait, az ujjával pedig lassan, szabályosan gyűrni kezdte a kabátja szélét.

Lassanként nyugodtabb lett és belátta, hogy így nem tud gondolkodni. Elhatározás nélkül, ötletszerűen nekiindult a sötét előszobának. A konyhában is sötét volt, csak a cseléd egyhangú, durva szuszogása hangzott. A fiu előkotorászott egy poharat, telemerete vízzel a csapnál, aztán botorkálva, tapogatózva indult vissza a szobájába. Lassan, óvatosan kellett járnia, hogy a pohárból ki ne ömljék a víz. A poharat letette az éjjeli szekrényre és a zsebkendőjébe törölte nedves, hideg kezeit. Most már nyugodt volt és higgadtan gondolkodott.

A barátja, a szép, nagy, kemény fiu kuszálta össze a gondolatait. Az imént még ott ült az asztal mögött, a diványon, elegáns, hanyag mozdulattal vetette magát hátra és fennhéjázva beszélt a lányokról. Margitról is beszélt, aki neki — a szöke, gyöngyestü-fiúnak — minde volt.

— Két jó barát, két jó barát: úgy illenek, hogy összekeveredjenek. Hanem te ügyetlen vagy. Nekem — meglátod — sikerülni fog. Mi már csokolóztunk . . .

Gyöngye testének minden idegszálát megrázta ez a néhány szó. Neki nem voltak ilyen gondolatai. Némán meredt rá és elképedve nézte a fiu öntelt, elbizakodott mosolyát. Aztán — csaknem hebegve, remegő, izgatott hangon — rászolt:

— Hogy mondhatsz ilyet egy tisztességes leányról? Hiszen te, te becstelenséget követsz el!

Szó szót követett és keményen összeveszekedtek. Végül a fiu hangos, cinikus, lenéző kacagással ment ki a szobából.

— Ilyen ember! — mondta most hangosan, amint

lassan, öntudatlanul vetkeződni kezdett. Az ágyban, mikor elolotta a lámpát, mozdulatlanul, hanyat feküdt és kifeszített szemmel nézett a sötétségbe. De bántotta a szoba nehéz, tömött csöndjének egyhangú zümmögése. Összeszorította a szemét és a párnába furta a fejét. Ugy rémlet neki, mintha apró csillagok keringenének a szeme előtt, a párnából pedig valami zugást hallana. Egy gondolat kezdte gyötörni: hátha igaz . . .

Órákig hánykolódott. Néha félálomba merült és mikor fölrezzent, nem tudta, valóban látott-e valamit — valami csunyat — vagy csak álmodott. Gondolkodni kezdett rajta és ekkor mingyárt, félig ébren is, valami más, durva, kemény, éles kép állott előtte. Csaknem sirt és sohasem tudta, igaz-e az, amit lát, vagy csak képzelődik.

A virradatott még látta, aztán — anélkül, hogy az alvási gondolt volna — átmenet nélkül, hirtelen elaludt. Reggel, mosakodás közben minden eszébe jutott és tisztán gondolkodott. Most már benne volt a gondolat, ette, rágta: — hátha igaz . . . El szeretett volna bujni, valami sötét, szűk odaba, hogy senkit se lásson. De azért elment hazulról és céltalanul, látás nélkül, szinte vakon bolyongott az utcákon. Az eső csöndesen, permetezve esett. Ugy érezte, hogy az eső láthatatlan falakkal apró rekeszekre osztja az utcákat: minden embernek jut egy-egy rekesz és mindenki egyedül van. Másnapra azonban kitisztult az idő és akkor már nem szerette az utcát. Az emberek ismét közelebb jutottak egymáshoz és türehtelen lett a lárma. Valami csöndes, magányos helyet keresett, ahol senkit se lásson és érezze mégis, hogy mozog, dübörög a föld. Kiment a temetőbe és érdeklődve, gondolkodva nézte a virágos sírdombo-

Szinészet.

A függöny legördült. Thalia temploma egy évre bezárult Petrozsényben. A magyar színművészet vándor papjai s papnői távoztával a világot jelentő deszkákon kihalt az élet, elhallgatott a vig dal, a szomorú ének, a festett világ zsi bongása elcsendesült.

Hétfélig tartott az idei színi szezon. Másfél hónap alatt a színmű-irodalom számos újdonságát hozta színre Kunhegyi Miklós jól szervezett társulata, kellemes estéket szervezve Petrozsény és vidéke műpártoló közönségének.

Nem lehet panasza az igazgatónak és társulatának a közönség pártolása ellen. Kezdetben tartózkodás volt észlelhető, mint rendszeren a szezon elején, de csakhamar feleledt a színházlátogatási hajlam s estenként többnyire telt ház előtt folytak az előadások.

Ez azonban nem bizonyíték arra nézve, hogy a közönség várakozása kielégítést nyeri volna minden tekintetben.

Észrevételeinket hetenként színi-referádáinkban tettük s készséggel konstatáljuk, hogy az igazgató a legnagyobb készséggel igyekezett a jogosult igényeket a lehetőségig kielégíteni. Több esetben azonban rajta kívül eső körülmények gátolták a jogos várakozások kielégítésében. Hogy a színpad oly kicsiny, hogy a diszleteket butorzatot stb. kellőképp elhelyezni, a csoport-jeleneteket érvényre juttatni nem lehet, az nem az igazgató, nem a rendezőség hibája. Ha pedig a nézőtérből vesz el területet a színpadhoz, akkor meg ez lesz kicsiny. A szezon alatt nem egyszer történt, hogy még állóhelyekre se adhattak ki jegyeket s igen sokan bosszankodva távoztak. Ez teszi érthetővé, hogy néhány közkedveltségű darabot kétszer, sőt háromszor is adtak zsúfolt ház előtt.

Mindinkább beigazolást nyer, hogy a színielőadások tartására használt Baresay-féle szálloda nagyterme Petrozsény közönségének igényeit nem elégíti ki, céljának nem felel meg. Nincsen színpad, nincsenek öltözők s kicsiny a nézőtér. Az ugynevezett kasszadarabok jövedelme nem pótolhatja a deficites előadások veszteségét. Ez az oka, hogy nagyobb társulat, zenekarral, nagyobb kardal-és ballet-személyzettel nem jöhet s látványos darabokat színre nem hozhat, drága dekorációkat be nem szerezhet, mert ezek költsége még abban az esetben sem volna fedezhető, ha a mostani nézőtér naponkint el lenne foglalva.

Az a pártolás, melyben Petrozsény s az itteni színházat látogató vidéki közönség a színeszet támogatása iránt évről-évre fokozódó mértékben tanúsít, ha megfelelő színház volna, ilyen társulat anyagi egzisztenciáját biztosítaná. És az erkölcsi siker se maradna el.

Ezek a tanulságok, ezek a tények szűrődnek le az elmúlt színi-szezon tapasztalataiból.

kat és a szép, csiszolt, aranybetűs sarkókat. Inneu, a hideg nyugamból nézte a nagy, kavargó, egyre fészkelődő várost. Az emberek apróknak és gonoszoknak tunktek föl és mintha valamennyi görbén, esetlenül járna, hogy a lábával gáncot vessen valakinek. . . És mikor valaki elbotlik, a másik örömeiben hirtelen megfordul és kacagva megy tovább. És milyen könnyen esnek el az emberek!

Megszerette a temetőt, ahol csönd van és békésen pihen a nagy — hajdan nyüzsgő — eltemetett élet. A temetőben nincsenek gondok, senki sem tépelődik és mindenki mosolyog.

Másnap is kiment és ismét nézegette a sírokat. Voltak komoly, nagyképű sarkókat, melyekről hangzatos felirásokat olvasott le, némelyiken egy-egy vers volt, vagy egyéb bucsuztató, affektált frázis. Megkapta a temető nagyszerű, hideg hangulata. Megnyugvást érzett. Kicsinek, semmisségnek látott mindent, ami a temetőn kívül van és lassanként, némelyik pillanatban abba is beletörődött, hogy Margit is olyan. . .

Az egyik sarkó előtt hirtelen felátotta a fejét és megállt. Egyszerű, nyers, faragatlan kötőmb volt, felül ivben letompitva; halvány, kekesfehér, kőralaku márványtáblán ez az egy szó: *Lenke*. A név körül, a márványba vésvé, egy füzér ne felejtis, alatta pedig két szál lilium. A füvel befuttatott sírdombon pedig néhány virágcserep és néhány hervadt fakó koszoru. Pátyolos szemmel nézte a követ és csak a nevet látta tisztán. Pedig idegeu, ismeretlen név volt. A fejéből hirtelen el-

Ezzel áttérünk a szezonzáró előadások ismertetésére. Szombaton, február 1-én Bodochányi karmester jutalomjátékául Telekes Béla operetté-je: «A cserkesz leány» újdonság bemutatója volt. A darab kedvező fogadtatásban részesült, jutalmazott karmester zenei tudása iránt erkölcsi elismerését tanúsította a közönség, de az anyagi méltánylás nem nyilvánult megérdemelt módon, amennyiben kevesen voltak a nézőtérren. Nagyon észrevehető volt, hogy ugyanakkor volt a kaszinóból.

Operette előadás ismertetésénél főként az ének, a zene képezvén bírálat tárgyát, el kell ismerni, hogy fülbemászó, kedves zenéje nem maradt hatás nélkül. Mint énekről, csakis Szalay Vilma (Kalmé) szerepléséről szólhatunk dicsérettel. Jó partnere volt Viola (Domokos Tamás). Egypár duettjükét megismételtette a halás közönség. Az énekkar eléggé gyöngé volt. A többi szereplők jól játszottak.

Vasárnap, február 2-án d. u. «Rákóczi Rodostóban» másodsor is telt ház előtt ment s ezuttal is tetszett.

Este Géczy népszínműve: «Amit ez erdő mesél» zajos tapsokat aratott. A nézőtér zsúfolva volt. Ez volt talán a társulat legsikerűbb előadása. A hatásos jeleneteket a szereplők korrekt, dicséretes játéka és az összevágó jó előadás emelte érvényre. Nem egyszerű ragyogott a nézők szemében. A cselekmény, a bonyodalom igen elmésen van színre alkalmazva, bár a végelbonyolítás nem mindenben alkalmazkodik a népszínmű-sablonhoz. Fekete (Bacsó János) az engesztelhetlen gyűlölet inkarnációja volt. (A népszínmű törvényei szerint azonban nem kellett volna ezért erőszakos halállal lakolnia. Így azonban nagyobb a hatás) Szalay Vilmanak (Kató) és Violának (Ignác) több pompás dalát megismételtette a közönség. Igen rokonszenves Sütő főerdésze volt Dénes s D. Fonó Gizi Zsuzsikája az ártatlan szerelem s naív természetesség mesterkéletlen megnyilatkozása volt. Kun Doka Jancsija a határtalan szenvedély féktelenkedésének mesteri alakítása volt. Ezuttal látuk először igazi szerepében, melyben tehetségének érvényesítésére tér nyílt. Deák (Basa) és Sáska Ilona (Basáné) komikuma vidám hangulatot keltett. A többi szereplők derekasan hozzájárultak a tüntető elismeréssel honorált sikerhez.

Hétfőn, február 3-án «A királynő dragonyosa» közkedveltségű operett adták másodsor, szép számú közönség előtt az előbbeni szereposztással s ugyanazon sikerrel.

S. Fáy Szerena vendégjátéka.

A színi szezon érdekes szenzációját s ünnepi színezetű bezáróját S. Fáy Szeréna, a nemzeti színház kiváló művésznőjének két vendégjátéka képezte. A művésznő valóságos elragadta mindkét este a közönséget, mely zsúfolásig megtöltte a nézőtér. A jegyek előre le voltak foglalva. Este a pénztárnál már állóhelyre se adhattak jegyeket. Ujabb eklatáns bizonyítéka ez annak,

szálltak a gondolatai, a szeméi könnyel teltek meg és a lelkében elomlóan lágy és rapszodikus kemény érzések kavargtak. Nagy, titokzatos tartalom áradt ki ebből az egyedül álló névből, amely mellé nem véstek hideg, hazug szavakat. Csupa titokzatosság és szeretet volt ez a sarkó, amely lassanként eleven alakot, telve tisztasággal és üdéséggel. Beleképzelt egy leányt, olyat, amilyenről álmodott, akit nem szennyezett be a kétkedés. És a neve is egyre rokonabb lett, egyre inkább az övé, úgy, hogy lassanként elüntek előle a betűk és egy képzelt, elvont, határozatlan fogalom lett a névből. Ennek a lánynak eloszlott a multja, jövője nem volt, a jelenje pedig olyan, amilyennek ő akarta: tiszta, légies és érzéssel teli.

Naponkint kijárt a sírhoz. A gyanuval körülfont, élő lányalak lassanként homályosodni kezdett a lelkében és a helyébe lépett ez a rózsaszínű, lengé fogalom. Köréje szálltak a gondolatai és az érzései, beszélt hozzá és az válaszolt. Társa, szeretője lett, aki nem csalta és nem hazudott. És egyszer, egy komoly, hideg alkonyatkor, tiszta, szárnyaló érzéssel hajlott feléje, átölelte a dermedt sarkókat és rászoritotta forró, remegő ajkait. . . Halásan, boldogan csókolta a halottat — a semmit, az egyetlen makulátlan igazságot, — amely bizalmat és ösztinte, kétkedéstől ment szeretetet ébresztett benne, — mintha köszönetet mondana neki. . .

Szilágyi I.

hogy gondoskodni kellene Petrozsényben megfelelő teremről.

A művésznő játékáról általánosságban inkább hódolattal, mint az elismerés hangján tehetünk említést. Az ország közvéleménye adóz neki megérdemelt magasztalással s mi csak örvendünk, hogy igénytelen színpadunkon nagy művészetében volt alkalmunk gyönyörködni, még pedig két hatásos színműben, melyek az újdonság vonzó erejével is bírtak.

Keddén, február 4-én Sudermann világhírű színművében az «Othón»-ban kreálta Magdolna szerepét s ragyogtatta művészetének nagyságát. Velőtrázó kitöréseivel, az érzelemhullámzás festésével egyaránt elragadó volt. A nézőtér siri csöndjét orkányszerű tapsvihár váltotta fel a frappánsabb jeleneteknél s a kihívás alig-alig ért véget midőn a függöny legördült.

Mikor volt mesteribb, nagyobb; midőn a saját erejéből kiküzdött önállóságot, a szülő s nővér iránti és az otthonhoz való ragaszkodást, vagy gyermeke iránti határtalan szeretetét ecsetelte, avagy csábítója iránt érzett megvetését juttatta kifejezésre: azt igazán nehéz volna eldönteni. Nehéz szerepének legkisebb, jelentéktelennek látszó részletét is művészileg s nagy hatást kelte domborította ki.

Ezért nem is bocsátkozunk a jelenetek részletezésébe. Egészben és részleteiben a világhírű író intenciója szerint személyesíté a társadalmi felfogással a női tisztesség szempontjából ellentétbe helyezkedő nagy művésznő lélekvilágát.

Fokozta a nagy hatást Kőhalmiak remek alakítása, aki a vezető férfi szerepben bármely színpadon dicséretet aratna. Schwartz alezredese olyan mestert alakított, melyről tulzás nélkül állíthatjuk, hogy méltó partnere volt az ünnepelel vendégművésznőnek. Kimerítő, nehéz szerepének minden részletét művészileg emelte érvényre.

Kovács Juliska bájos, kedves Mariska volt.

D. Fonó Gizi Augusztájával új oldalról s igen előnyösen mutatkozott be. Ő vitt a darabba vidámságot és Deák, aki pompás Beckmann volt.

Fekete (lelkész) és Dénes (kormánytanácsos) adtak még nagyobb szerepet, a tőlük megszokott kifogástalan alakítással, A kisebb szereplők is dicséretesen hozzájárultak az összjáték sikeréhez.

Szerdán, február 5-én utolsó és bucsuelőadásul Rákosi «Magdolna»-ja került színre itt először.

A címszerepben S. Fáy Szeréna művészetének nagyságát ragyogtatta. Sáska Ilona megrázóan fejezte ki a fia életeért aggodó anya fájdalmát. Viola rokonszenves, jó Laci volt. Kovács Juliska szép, kedves Magduskája tetszett. Deák Liskó-ja kifogástalan. Fekete Gyömbér gazdá-ja törőlmetszet alakítás volt. A többi szereplőkről s az összjátékról dicsérettel szólhatunk.

KÜLÖNFÉLÉK:

— A petrozsényi kaszinó bálja az eddigiekénél nagyobb fényvel, és sikerrel zajlott le szombaton, í. hó 1-én a Salgótarjáni Köszénbánya Részv.-Társ. vendéglátó épülete dísztermében és az ezzel összeköttetésben lévő kaszinói termekben. Petrozsény és vidékének előkelőségei igen szép számmal jelentek meg; a hölgyek fényes toillettei meglepően izlésesek voltak. Fényárban uszott a díszes nagy terem s fesztelen hangulat mellett reggelig tartott a tánc. Megemlítjük, hogy a füzértánc Spiegel Sándor és Darvai István urak rendezésével igen mulattató volt s remekül sikerült. A jelenvolt urhölgyek névsorát következőleg sikerült összeállítani: Asszonyok: Azzola Jánosné, Blaschek Aladárné, Becker Dávidné, Esztergályos Ágostonné, Fehér Ignácné, Fellegyházy, Földes Miksáné, Graffius Vilmosné, Dr. Gidró Jenőné, Özv. Huth Adalbertné, Henrick Viktorné, Janza Vazulné, Maderspach Jánosné, Dr. Nesz or Kamillné, Peccol Antalné, Priváry Gézané, Pick Samuné, Papp Sándorné, Rudolf Józsefné, Salló Károlyné, Sárközy Tihamérné, Schwartz Zsigmondné, Spiegel Sándorné, Sternberg Bertalanné, Özv. Tribusz Gusztávné, Váradi Vilmosné. Lányok: Haragos Irén, Huth Margit, Herz Ffida, Peccol Ceccilia, Pfeiffer Ilka, Rudolf Hilda, Sonntag N., Tribusz Mariska és Kürthy Ilonka.

— Az Urikány-Zsilvölgyi Magyar Köszénbánya Részvény-Társaság tisztviselői-casinoja a központi iroda nagytermében 1908. évi február hó 22-én táncmulatságot rendez.

— A Petrozsény és Járásai Ipartestület mint minden évben, ez idén is megtartja hushagyó ked-

den szokásos bálját. A mint értesülünk a március hó 3-án a Wagner-féle szálloda összes helyiségeiben tartandó táncestély védnökségét Janza Vazulné urasszony volt szíves elvállalni, melynélfogva az idei hosszú farsang legsikerültebb multságára van kilátás. Különben a rendező-bizottság már minden előkészületet megtett arra, hogy egy fényes multság keretében a legjobbal szolgáljon. A rendezőség kellemes meglepetést is tart a közönség számára s a siker biztos előjelei között várja a bál napját.

— **A petrozsényi gör. kel. nőegylet** a Wagner-féle szálloda nagytermében 1908. évi február hó 16-án, (vasárnap) zártkörű táncmultságot rendez. A tiszta jövedelem a gör. kel. templom feldíszítésére fordítatik.

— **A Petrozsényi és Járasi I Temetkezési Egylet** folyó évi február hó 23-án, délután 3 órakor, a (Györke-féle) társulati vendéglőben tartja rendes évi közgyűlését.

— **Az Urikány-Zsilvölgyi Magyar Kőszénbánya Részvény-Társaság** iparos ifjúsága f. évi február hó 22-én a Mandl-féle vendéglő összes helyiségeiben világpostával egybekötött jótékony célú, zártkörű álarcos táncmultságot rendez Lupényban. Személyjegye 1 korona, családjegy 2 korona 40 fillér. Kezdeté este pont 8 órakor. A tiszta jövedelem a róm. kath. templom javára fordítatik. Azon két hölgy, ki a világpostában a legtöbb levelezőlapot kapja, értékes jutalomba részesül. A meghívó kívánatra előmutatandó. A zenét Péter Károly petrozsényi zenekara szolgáltatja. Felülfizetések köszönettel fogadottnak és hírlapilag nyugtáztatnak. Ételekről és italokról gondoskodva van. **Rendezőség:** Gecző Lajos, ellenőr. Szálka Mihály, ellenőr. Soós József, pénztárnok. Ignác József, Lerch Ferencz, Lindner Reinhold, Magos József, Müller Gusztáv, Müller Károly, Németh Imre, Szakcsi Mihály rendezők.

— **A magyar állam külföldi mozdonyrendelése.** A magyar vasútvégek az idén annyira elvannak látva munkával, hogy a magyar államvasutak részére szükséges 40 mozdonyt nem tudják elkészíteni. Minthogy pedig az államvasutaknak feltétlenül szüksége van új mozdonyra, mert különben hiába való minden törekvés, amely a forgalom akadályainak leküzdésére irányul, a mozdonyokat — külföldön fogják megrendelni. Az államvasutak igazgatósága már kapott is ajánlatot az egyesült osztrák mozdonygyáraktól. Az ajánlat fölött a kereskedelmi minisztériumban döntenek s valószínű, hogy a döntés pár nap múlva meg is történik. A negyven mozdony hat millió koronába kerül.

Merénylet. Hallatlan vakmerőséggel megkísérelt gyilkossági merényletet követtek el Szilágyi Károly puji ügyvéd ellen f. hó 4-én. Este fél hét órakor szobájában újságot olvasott az ügyvéd, midőn puskalövés dördült el az utcán s a kettős ablak üvegtábláit beüzve a függőnyt átlukasztva nyulseretek Szilágyi jobb kezét, vállát és arcát megsebesítették. Szerencsére a sérülés nem veszélyes. Az ügyvéd és háznépe nyomában az utcára futottak, de a merénylő nyomtalanul eltűnt. A csendőrség azonnal megindította a nyomozást, de eddig a tettesnek semmi nyoma. Maga a sérült sem gyanúsít senkit. El sem tudja képzelné, hogy ki vetemedhetett az elkövetett merényletre, amely annál inkább érthetetlen. Minthogy a kora esti időben az utcán a szokottnál is nagyobb forgalom, nagyobb élénkség volt s úgy a háznál, valamint a szomszédságban otthon s ébren voltak, kik a lövés zajára az utcára futottak, de sehol, senkit nem láttak. Az ügyvédnek hivatása teljesítésekor gyakran kell olyan ténykedést véghez vinni, amely másoknak kellemetlen, de Szilágyi Ferenczről köz tudomásu, hogy megbízója érdekében teljesített eljárásában a lehető leghumánusabb, a legkíméletesebb szokott lenni. A nyomozat erélyesen folyik. A könnyen sérült ügyvéd szerencsés megmenekülése alkalmából számosan fejezték ki jó kívánataikat, melyhez mi is csatlakozunk.

— **Tüzeset.** Szerdán délelőtt kilenc órákor vészjelzés zavarta meg Petrozsény lakosságának nyugalmát. A bányatársulati gőzkürt bugása, félrevert harangok kongása figyelmeztette a lakosságot a veszedelemre, mely szárazidőben nagy pusztítást okozhatott volna. A Peck-féle és Fehér Ignác udvarában a melléképületek égtek a Kossuth Lajos utcában, Petrozsény központján. Csakhamar száz- és száz ember lepte el a vész színhelyét, tétlenül nézve, hogyan terjed a pusztító elem. Nem volt víz, tüzoltóságnak, tüzoltóeszköznek se hire-, se hamva. A szomszédok cseber és köcsög vizekkel a saját épületeik tetején örködtek, vigyáztak, hogy a tűz átharapódzását lehetőleg megakadályozzák. Oltásra gondolni se lehetett mindaddig, míg a bányatársulat tűzfecskén-

dője s 10 igája vizes hordókkal meg nem érkezett. Bár, tekintve a távolságot és a tüzelést igen gyorsan a helyszínre ért Marossy Vincze főlovászmester a tüzoltóeszközökkel és 20 bányással s nyomban hozzáálltak az oltáshoz, a már lángokban állott épületeket nem lehetett megmenteni. Fehér Ignác házában az udvari bérházak s melléképületek leégtek s őt család lett hajléktalanná. A kár meghaladja a 10000 koronát s 7000 koronára van biztosítva. Peck-udvaron az árnyékszék és két kamra égett le. Kára 1000 koronára tehető.

— **Borzasztó** módon ve ett véget életének Nagy József vulkáni bányamunkás. A 42 éves székely bányász néhány hónap előtt nősült másodszer. Fialat feleséget hozott a házhoz s azóta mindinkább eltűnt a férj életkedve. Ez a lépése, vagy állítólagos gyógyíthatatlan betegsége okozta-e rettentő elhatározását, azt nem tudni, ezt a titkot magával vitte. Kedden reggel hatalmas dördülés zajára összefutottak Nagy József szomszédai s háznépe. A bányatársulati épület hátsó részén, — melyben Nagy József lakott — az ürszék deszka teteje szétforgácsolva s szerte szórva hevert. Az árnyékszék ajtaját felszakítva bent találták Nagy József iszonyuan esonkított, roncsolt hulláját. A fej teljesen hiányzott a törzsről. Az öngyilkosságot aként követte el a boldogtalan ember, hogy a szájába vette a dinamitpatront s a gyújtószinórt meggyújtotta. Milyen rettenetes elhatározás kellett ahhoz, látni, hogyan halad a tűz a gyújtószinóron s így várni a dinamitpatron felrobbanását. A szolgabiroi hivatal részéről megejtett vizsgálat ily módon elkövetett öngyilkosság esetét állapította meg.

— **Automobilon kétszer a föld körül.** C. J. Glidden angol utazó a dicsőség, hogy tőftőjén a világot körül utazta, sőt 1901-től 1907-ig két ízben tette meg ezt a nagy utat. Utazásairól természetesen sok érdekeset tud elmondani. Automobiljával megfordult a távol északi és déli vidékeken egyaránt. Megfordult Anamban, Chinában, Cochinchinában és a Fidzsi-szigeteken. Azokat a népeket, akik gyűlölik az automobilt, mindenféle kedveskedéssel és apró ajándékokkal kenyezte le. Az automobilozás ingere szerinte nem az irtózatosságból, hanem magas helyekre való felkapaszkodásban, utatlan, utakon, hófedte hegyeken, völgyeken, szorosokon ismeretlen tájakon való utazásban rejlik. Nagy útja alatt egyetlen baleset érte Mexikóban, ahol automobilja felfordult, anélkül azonban, hogy a bennülőeknek komolyabb bajuk esett volna. Földkörüli utazása nem mondható éppen olcsó szórakozásnak és nem kerül kevesebbe, mint a vonat első osztályán való utazás. Glidden földkörüli útja alatt naponta 160 koronát adott ki, ami egy esztendő alatt 60.000 koronára rug, úgy hogy közönséges halandó nem igen szeresheti meg magának azt az élvezetet, hogy a világot automobilon körüljárja.

— **Öt nap alatt Európából Amerikába.** Londonból jelentik, hogy Írország és Kanada között újabban olyan hajóösszeköttetést szándékoznak létesíteni, amellyel a Blacksod-öböl mellett fekvő Termon kikötőből kiinduló gőzhajók öt nap alatt fogják elérni Halifax kikötőjét. A Termon és Halifax közötti utvonal körülbelül 1400 kilométerrel rövidebb, mind az eddig használatos Liverpool—Southampton—New-York közötti hajóvonal. Azonkívül figyelembe veendő az is, hogy a Liverpool-ból, illetőleg Southampton-ból kiinduló gőzcsónakok több órai utat kell tenniük sűrű hajóforgalom közepette, mielőtt kijutnának a szabad tengerre és éppen ezért mindaddig csak nagy elővigyázzal és mérsékelt sebességgel haladhatnak, különösen rossz időjárás mellett vagy erős ködben. Termon-nak viszont igen szép és alkalmas természetes kikötője van, amelybe a legnagyobb tengeri hajók is bármely időben kényelmesen bejuthatnak. Az új közlekedési vonal érdeke Anglia és Írország között a tengeren vasúti komp-összeköttetést létesíteni, hogy így az átszállás és átrakodás elkerültessek. Némi nehézség mutatkozik a vasúti nyomtávok különbözőségében, ugyanis az angol vasutak nyomtávolsága nagyobb, míg az írországiak keskenyágányúak. Ezen úgy akarnak segíteni, hogy a London és Termon közötti vasutvonalakat mint két nyomtávra kiépítik. A London—Termon közötti távolság 1068 kilométer és ezt az utat 14 óra alatt akarják megtenni. A Termon—Halifax közötti utvonal 3380 kilométernyi távolságot a gyorsjáratu hajókkal óránként 25 csomónyi gyorsasággal 3 és fél nap alatt teszik meg, míg Halifaxból az 1345 kilométernyire fekvő Montreal vasúti közlekedéssel 18—20 óra alatt lesz elérhető. Montrealban három óriási vasutvonal fut össze és pedig a Canadian Pacific, a Grand Trunk és a Canadian Northern, amelyekkel azután a lehető leggyorsabban érhető el

Amerika belsejének bármelyik pontja. A most ismertett közlekedési vonalon Londonból hat nap alatt elérhető Chicagó, kilencz nap alatt pedig a Csendes-tengeri partvidék. Londonban elterjedt hírek szerint a tervezett összeköttetés a legrövidebb időn belül életbe fog lépni.

— **Pályázat tanulmányi ösztöndíjra.** Az udvari szállítói címe adományozásából befolyó díjak a király öfelségének legmagasabb elhatározásából Erzsébet királyné ösztöndíj-alap révén lévén kezelve, ezen alapnak 1907. évi kamataiból három, egyenkint 2500 és egy 1500 koronás ösztöndíj, az 1908. évi kamatokból pedig négy, egyenkint 2500 korona értékű ösztöndíjat alakított a kereskedelemügyi miniszter ur s ezekre pályázott hirdet. Az ösztöndíjak elnyeréseért oly magyar honosságu fiatalabb kereskedők folyamodhatnak, kik keleti kereskedelmi akadémiái tanulmányaiknak legalább jó eredménnyel történt elvégzése után legalább három évig gyakorlati kereskedelmi téren működtek s emellett igazolják, hogy a tanulmányozandó terület nyelvviszonyaiban jártasak s katonai kötelezettségüknek eleget tettek. A pályanyertes valamely szabadon választandó nagyobb kiviteli kereskedelmi kikötőben, mely nagy tengerentúli forgalommal bír, tartozik legalább egy évet tölteni úgy, hogy ott valamely nagyobb kiviteli cégnél állandó alkalmazást nyerjen, a kiviteli viszonyokat és kereskedelmi szervezeteket tanulmányozza és tapasztalatairól rendszeres jelentéseket küldjön. A pályázati kérvények folyó évi február hó 15-éig nyújtandók be az aradi kereskedelmi és iparkamaránál, ahol az érdeklődők naponként a hivatalos órák alatt a részletek felől is tüzetes felvilágosítást nyerhetnek. (Kérvények felszerelése, csatolandó okmányok, s.b). A határidőn túl beérkező pályázati kérvények figyelembe nem vehetők. Aradi kereskedelmi és iparkamara.

— **Óriási gőzmozdonyok.** Ha Stephenson feltámadna sírjából, ugyancsak elámulva nézné, hogy milyen monstrumokká lettek az ő egyszerű gőzparipái. Különösen nagyok és óriási szerkezetűek a vontató hegyi mozdonyok, melyek a pálya nagyobb emelkedésénél vontatják a tehervonatokat. Ilyen óriási lokomotivok a magyar királyi államvasutak petrozsény—piski-i vonalán vannak forgalomban s melyeket általában csak mamutgépnek neveznek nagyságuknál fogva. Ezek hazánkban a legnagyobb mozdonyok. De ezeket a hatalmas gépalakításokat messze fölülmúlja az a három gőzmozdony, melyet az amerikai Erie-Railroad Company rendelt nemrég az American Lokomotiv Companytól s melyeknek egyike már el is készült s nemsokára átadják a forgalomnak. Ez a lokomotiv valószínűleg vasakozású, mely minden eddigi társát messze túlszárnyalja. Hossza a szerkocsival együtt 24 méter és súlya a szerkocsi nélkül 205 tonna, míg a szerkocsi 81.5 tonna súlyu. Figyelemre méltó szerkezetében az, hogy két teljesen különálló gépszerkezetből áll, melynek mindegyike négytengelyű kerékvázon dolgozik. Az első alacsony nyomású gép, négy tengelyével teljesen független a lokomotiv főrészeitől és külön keretbe van foglalva az u. n. forgó alvázba, melynek révén, a hossza dacára a folyton váltakozó kissugáru pályagörbületeken is veszély nélkül keresztül haladhat. A lokomotiv egész hosszában végighuzódó kazán 11 méter hosszú és átmérője 2.5 méter és 405, egyenkint 6.4 méter hosszú és 5 cm. átmérőjű tüzcsovet foglal magába. A rostély területe 9 négyzetméter, a fűtőfelület pedig közel 500 négyzetméter s az előállított gőznek 15 atmoszféra nyomása van. A kazán maga 50 tonnát nyom és vízzel töltve 70 tonna a súlya. A kazánban előállított gőz a kazánburkolaton emelkedő gőzkuppon keresztül a kazán oldalán látható csövek segítségével vezetetik a hátsó magasnyomású dugattyukba, melynek átmérője 63 cm. Ezekből a dugattyukból a gőz a kazán alvázán végigvonuló csöveken keresztül az első alacsony nyomású dugattyukba kerül, melyeknek átmérője egyenkint 99 cm. Elképzelhető, hogy mennyibe kerülhet egy ily lokomotiv, mikor pl. nálunk a kontinensen egy 40 tonna súlyu lokomotiv átlagos ára 64.000 korona.

Szerkesztői üzenetek.

Magyar helyesírás. Petrozsény. A hozzánk beküldött kérdésre válaszunk a következő:

A helyesírási ingadozások megszüntetése végett az 1903. évi március 14-én s folytatólag 1907. évi szept. 13-án kelt vallás- és közoktatásügyi s belügyminiszteri rendelet a következő újításokat és egyszerűsítéseket fogadta el:

1. A c hangot egyszerű c betűvel írhatjuk: cimer, cafrang, cikornya, cica, koccan.

2. A kétjegyű betűk kettőztetését nem négy betűvel, hanem csak hárommal írjuk (szsz helyett ssz, nyny helyett nny stb.) akkor is, ha ez a kettőztetés ragozás által keletkezik, pl. ősszel, jätsszal, asszonnyal, őcse, királlya, higgyed stb.

3. Egy szóba írjuk a vonatkozó (relatív) névmásokat s a velük rokon kötőszókat: aki, amely, ami, amig, amint, ahogy, ahol, ahonnan, amennyire stb., továbbá a személynévással összetett határozókat: éntőlem, teveled, őróla, minékünk, tirajtatok, őmiattuk stb.

4. Az idegen eredetű szók közül magyarosan írjuk mindazokat, amelyek az élőbeszédben s az irodalomban közkeletűek, pl. konyak, kakaó, fizika, filozófia, akció, delegáció, kvóta, kvarc, inkvizíció, vakáció, szimpátia, difteritisz, reklám, cinikus, idill, stb. (De a ch és x betűket csak a teljesen meghonosult szókban írjuk át magyarosan, különben megtartjuk, pl. kórus, kolera, krónika, kinin, de monarchia, anarchista, technikus, továbbá fillokszéra, koks, vekszal, de oxigén, expedíció, exakt).

5. A helyiségeket újabb rendeletek szerint általában egy szóban írjuk és elhagyjuk belőlük az elavult betűket, minők th, gh, aa, ee, oo. Tehát pl.:

Székesfehérvár, Székelyudvarhely, Törökszentmiklós, továbbá Szatmár, Dés, Mór, (nem Szathmár, Deés, Moór).

6. Egyes szók közül különösen ezeket kell megjegyezni: higgyed, higgyen (nem higgyed, higgyen) keszkenő, kesztyű (nem kezkenő, keztyű) poggyász (jobb mint podgyász); — egyaránt helyes küszködik és küzködik, lélekzik, lélegzik mingyárt és mindjárt, tennap és tegnap.

159/1908 szám végr.

Árverési hirdetmény.

Alulírott bírósági végrehajtó az 1881. évi LX. t.-c. 102. §-a értelmében ezennel közhírré teszi, hogy a puji kir. járásbíróságnak 1907. évi Sp. 215/3 számú végzése következtében Dr. Rosenberg Ignác ügyvéd által képviselt Bisztrián Demeter javára, Szokodol György f.-barbatyeni lakos ellen 190 korona s jár. erejéig 1907. évi december hó 27-én foganatosított kielégítési végrehajtás utján le- és felülfoglalt és 760 koronára becsült következő ingóságok, u. m.: szekér, ló, sertés és épület nyilvános árverésen eladatnak.

Mely árverésnek a puji kir. járásbíróság 1907-ik évi V. 1526/2 számú végzése folytán 190 korona tökekövetelés, ennek 1905 évi augusztus hó 16 napjától járó 5% kamatai, 1/3% váltódíj és eddig összesen 67 kor. 20 fillérben bíróilag már megállapított költségek erejéig, Szokodol György f.-barbatyeni alperes lakásán leendő magtartására 1908. évi február hó 20-ik napjának délutáni 2 órája határidőül kitézik és ahhoz a venni szándékozók ezennel oly megjegyzéssel hivatnak meg, hogy az érintett ingóságok az 1881. évi LX. t.-c. 107. és 108. §-ai értelmében készpénzfizetés mellett, a leg többet ígérőnek, szükség esetén becsáron alul is el fognak adni.

Amennyiben az elárverezendő ingóságokat mások is le- és felülfoglaltatták és azokra kielégítési jogot nyertek volna, ezen árverés az 1881. évi LX. t.-c. 120 §. értelmében ezek javára is elrendeltetik.

Kelt Pujon, 1908 évi február hó 5 napján.

Br. Bánffy Albert,
kir. bír. végrehajtó.

MÜHLE VILMOS

cs. és kir. udvari szállító

TEMESVÁR.

Sürgöncim: „VIRÁGTELEP TEMESVÁR“

Távbeszélő 10. sz.

Bármely vidékre szavatolás mellett szállítja:

A legszebb és legdivatosabb
Csokrok és Koszorúkat

üde élő virágokból, a legjobb kivitelben.

Menyegzői és alkalmi csokrokat
Ünnepélyi és gyászkoszorúkat

Sürgős megrendeléseket táviratilag kérem.

A Monarchia legnagyobb virágszállítója.

A Salgó-Tarjáni Kőszénbánya R.-T.

petrozsényi bányagazgatóságának

1/4 (egy negyed) millió

téglára van szüksége.

Kérjük mindazokat, kik ezen mennyiségnek egészben, vagy részben való szállítására refraktálnak, ajánlataikat az ár, a téglamínősége és a szállítási határidő pontos megadásával hozzánk mielőbb beküldeni.

Az ár a petrozsényi illetve vulkáni állomásokra való szállítás mellett értendő

Teljes tisztelettel
SALGÓTARJÁNI
KŐSZÉNBAŊYA RÉSZVÉNY-TÁRSULAT
petrozsényi bányagazgatósága
Bányagazgató: RÓTH.

Eladó ház üzlethelyiséggel.

Vulkánban, a főutcán 3 üzlethelyiséggel és több lakszobából álló házamat örök áron eladom.

HUSZERL ARTHUR Aninosza.

A volt Héjas-féle házakból, a két alsó ház külön-külön szabad kézből örök áron

ELADÓ.

Értekezhetni lehet a tulajdonossal:

Dr. CSATT AURÉL.

Röhögés, rekedtség, és hurut ellen nincs jobb

Réthy-féle pemetefü **czukorkánál**

Vásárlásánál azonban vigyázzunk és határozottan RÉTHY-félét kérjünk, mivel sok haszontalan utánzata van

1 doboz 60 fillér.

Csak RÉTHY-félét fogadjunk el.

Egy vagon széna, " " szalma ELADÓ.

Értekezhetni lehet:

VERES JÁNOSZAL Puj.

JELZÁLOGOS TÖRLESZTÉSES KÖLCSÖNT

6%-os alapkamatlább mellett szerez

MURTYÁN ZIVADAR

Petrozsény, (Zárda épület).

Tisztelettel felkérjük a befizetéssel még hátralékban lévő részvényeseinket, hogy alapszabályaink 9 §-a értelmében a befizetéseket ezen hirdetmény közzétételétől számított 30 napon belül a „Petrozsényi takarékpénztár részv.-társ.”-nál annál inkább befizetni sziveskedjenek, mert különben jegyzett részvényeiket elvesztik és azon felül a mennyiben még a részvény 50%-át sem fizették volna be, ennek felhajtása iránt a kereskedelmi törvény 153 §-a alapján a birói eljárást fogjuk folyamatba tenni.

A megsemmisített részvények helyett új részvényeket fogunk kibocsátani.

Petrozsény, 1908. február hó 7.-én.

A PETROZSÉNYI VILIAMOSSÁGI R.-T.
IGAZGATÓSÁGA.